

Columna

ELS DEU PASSOS CAP A

Nanette

Hannah Gadsby

HANNAH GADSBY
ELS DEU PASSOS
CAP A NANETTE

Traducció de Cristina Sala Pujol i Judith Raigal Aran

TÍTOL ORIGINAL: *TEN STEPS TO NANETTE*

PRIMERA EDICIÓ: JUNY DEL 2022

© HANNAH GADSBY, 2022

TOTS ELS DRETS RESERVATS

© DE LA TRADUCCIÓ: CRISTINA SALA PUJOL I JUDITH RAIGAL ARAN, 2022

© COLUMNNA EDICIONS, LLIBRES I COMUNICACIÓ, S.A.U.

AV. DIAGONAL, 662-664 - 08034 BARCELONA

ISBN: 978-84-664-2909-2

DIPÒSIT LEGAL: B. 8.720-2022

FOTOCOMPOSICIÓ: AURADIGIT

IMPRÈS A CATALUNYA - *PRINTED IN CATALONIA*

www.columnnaedicions.cat

Amb la col·laboració del Departament de Cultura

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

El paper utilitzat per imprimir aquest llibre està qualificat com a ecològic i procedeix de boscos gestionats de manera sostenible.

PRIMER PAS

EPÍLEG

Necessitava saber si la gespa era natural. Em semblava massa perfecta per estar feta de matèria orgànica. L'extens quadrat verd que rodejava la fotogènica piscina presentava una uniformitat gairebé inquietant, cada bri d'herba era tan alt i recte com el del costat. Sens dubte, vaig pensar, devia ser de plàstic. D'altra banda, però, tampoc no tenia cap sentit que ho fos. La gespa artificial és per a la gent que està orgullosa de casa seva però que no té ni aigua ni temps.[⊗] La gespa artificial no és per a les persones estúpidaament riques que tenen personal domèstic amb departament de jardineria. Em vaig apartar de la multitud i em vaig acostar dissimuladament a la vora del camí. Vaig deixar caure el tovalló i, quan em vaig ajupir a collir-lo, vaig fregar la misteriosa gespa amb la mà. Hòstia. Era natural. Vaig tornar a la festa amb un nou misteri per resoldre: per què es talla la gespa natural perquè sembli artificial?[🍃]

Era conscient que el meu comportament era anormal. I amb «anormal» no em refereixo a la meva incapacitat de mesclar-me amb les celebritats i els peixos grossos de Holly-

[⊗] Totes les plantes de plàstic són un delictes d'odi ecològic.

[🍃] Resposta: ansietat pura i dura.

wood que s'havien aplegat al jardí pertorbadorament perfecte de l'Eva Longoria. A mi em sembla que és normal ser anormal en un entorn tan estrany. No em sentia gens malament per haver-m'hi presentat amb texans i samarreta, encara que tothom anés empolainat, perquè no em sembla que sigui res anormal que una persona aliena a Hollywood no sàpiga que un codi de vestimenta és en efecte un codi que cal desxifrar. A la invitació deia que calia anar vestit per a un *brunch* i, com que un *brunch* no és cap àpat de veritat, vaig deduir que no calia que m'hi esforçés gaire. Així, doncs, la meua incapacitat d'igualar l'etèria magnificència de la Janelle Monáe em va semblar perfectament normal. Ara bé, el que ja no és tan normal és abandonar bruscament una conversa amb la Janelle Monáe per satisfer el sobtat impuls d'acariciar una gespa d'aparença estranya.

No era la primera vegada que les decisions paisatgístiques que trepitjava em distreien en presència d'una celebritat. Pocs mesos abans, a la festa de Netflix dels Emmy, no podia pensar en res més que en la catifa blanca. Quina mena de monstre escull una catifa blanca per a un esdeveniment a l'aire lliure?⊗ L'exterior, per més elegant que sigui, no és l'hàbitat natural d'una catifa, sigui blanca o de qualsevol altre color. La qüestió em turmentava tant que ni tan sols em vaig adonar que em trobava enmig del que podria haver estat perfectament un autèntic deliri febril.

Quan en John Stamos se'm va presentar i es va desfer en elogis cap a la meua feina, jo només mirava com se li bellugaven els llavis, amb l'esperança que no s'adonés que tenia el cap en una altra banda. A mi només m'interessava parlar del que teníem sota els peus: Què creu que en faran, de la catifa, demà? Tindrà cap utilitat després d'aquest esdeveniment, senyor Stamos? No va ser fins un temps després —mesos, de fet— que vaig ser capaç de processar que l'on-

⊗ Ted Sarandos.

cle Jesse se m'havia acostat perquè sabia qui era i volia fer-me saber que li agradava la meva feina. En aquest conjunt de fets no hi ha res que sigui raonable ni lògic.

Quan la Jodie Foster va demanar fer-se una foto amb mi, no em vaig poder sentir tan afalagada com l'ocasió mereixia perquè em preocupava massa que la catifa fes malbé la gespa que cobria. I quan em van presentar tres dels nois de *Queer Eye*, no vaig tenir curiositat per saber on eren els altres dos; l'única cosa que em rondava pel cap era com era possible que la catifa blanca continués tan immaculada hores després que hagués començat aquell concorregut festival de còctels i congraciament. [Ⓢ]

No era capaç d'acceptar que hi hagués una sola catifa. La superfície que cobria era immensa i no tenia un perímetre de vores rectes com el que tindria una sala interior, però no hi trobava cap junta. Amb tot, fins i tot jo sabia que no seria gaire apropiat agenollar-me i començar a passar-hi les mans per palpar-la, de manera que vaig decidir acostar-me a la vora i mirar de trobar-hi alguna resposta. Aleshores vaig topar amb en Norman Lear. Es va girar i em va demanar disculpes. Quin home més amable, vaig pensar, i li vaig correspondre el somriure mentre es presentava, la qual cosa em va anar de primera, perquè no tenia ni idea de qui era. Em vaig fer una nota mental de cercar-lo a Google més tard i vaig reprendre educadament la meva missió. Així va ser com vaig desaprofitar l'oportunitat de conèixer el rei de les *sitcoms* en persona.

La meva obsessió amb la catifa finalment va acabar quan una dona molt menuda em va donar un copet a l'espatlla.

—És vostè la Hannah Gadsby?

Vaig assentir amb el cap, resant perquè es presentés, perquè no tenia ni idea de qui era. Ella, però, es va limitar a fer que sí amb el cap i seguidament va anunciar:

[Ⓢ] Bruixeria o supremacisme blanc. L'algoritme ho dirà.

—A la Jennifer Aniston li agradaria coneixe-la.

Em pensava que ens presentarien allà mateix, però, en canvi, la dona menuda em va demanar que la seguís i a l'instant va fer mitja volta i va desaparèixer entre la gentada. Que curios, vaig pensar. Allò no era cap invitació; més aviat era una citació. Intrigada, em vaig afanyar a seguir-la i em vaig oblidar completament de la catifa blanca.

La Jennifer Aniston em va saludar amb un gran entusiasme i una calidesa increïble, la qual cosa no m'esperava gens d'una persona que socialitza sense moure's ni un centímetre. Jo al seu lloc em dedicaria a prendre el pèl a la gent.[⊗]

Quan la Jennifer Aniston em va dir que li feia molta il·lusió coneixe'm, li vaig respondre que a mi també em feia molta il·lusió coneixe-la. Ho vaig dir per educació, és clar; estava aterrida. Soc autista, no sé ni com tenir una conversa trivial amb el meu millor amic;[⊘] la perspectiva de conversar amb una de les persones famoses més estimades que existeixen no era gens tranquil·litzadora. Quin nivell d'admiració espera de la plebs? Exigiria que li confirmés la identitat i l'estatus mitjançant la metàfora de l'adulació? Li havia de confessar que no havia vist *Friends*? No m'hauria d'haver encaboriat, perquè, pel que semblava, la Jennifer Aniston només em volia fer saber que no havia vist el meu monòleg. *Touché*.

Tenia la cadència d'un compliment, però en realitat era només un fet i, com a tal, podria haver estat un insult. Amb tot, no sé com, la Jennifer Aniston va aconseguir fer que sonés com una aprovació entusiasta. Fos com fos, em va deixar desconcertada, i em vaig deixar portar i vaig respondre més bruscament del que era acceptable:

⊗ (*Copet, copet*)

—Hannah Gadsby vol que sàpiga que... LITOCA!

(*Fuig corrents*)

⊘ En defensa meua, el meu millor amic, que es diu Douglas, és un gos.

—Per què m’ho diu?

La meua pregunta la va fer reflexionar i, mentre ho feia, vaig començar a lamentar la meua existència.

—No ho sé —va respondre amb una rialla. Jo també vaig riure. Em va semblar el més educat. Va continuar—: És que en un rodatge tothom em deia que havia de veure *Nanette* i no vaig arribar a fer-ho mai, i quan em vaig assabentar que seria aquí, només volia...

Va deixar la frase a mitges, gairebé avergonyida, i jo em vaig sentir alleujada en veure que no era l’única que no tenia ni idea de quina era la finalitat de tot plegat. Em va agafar les mans, com si ens volgués tranquil·litzar a totes dues.

—Me’l miraré! I estic segura que m’encantarà —va prometre, oferint-me una via clara per sortir d’aquell moment incòmode, la qual no vaig agafar.

—Però i si no és així? I si no li agrada gens?

Em va donar uns copets a les mans i em va respondre:

—Llavors no l’hi diré!

Un clàssic de Los Angeles.

Aquesta va ser la meua primera[Ⓢ] festa dels Emmy i deieu-me que us digui que trobo que me’n vaig sortir prou bé en això de no fer el ridícul. A diferència del desastre de vestimenta que vaig lluir al *brunch*, aquesta vegada vaig estar a punt de desxifrar el codi de vestimenta, m’havia dutxat, però tot i això encara vaig aconseguir aportar una nota incongruent i espellifada a la meua presència. Suposo que és perquè no portava un vestit que hagués estat confeccionat per a l’ocasió i duia les meves pròpies sabates. No portava vestit de faldilla, per descomptat, sinó l’únic vestit pantaló que tinc, però ja m’enteneu. Només lamento no haver-m’hi quedat prou estona per haver hagut d’anar al lavabo. M’hauria agradat saber quines estrofolàries decisions s’havien pres

[Ⓢ] I única.

per cobrir el terra amb motiu de les ablucions de gent refinada.

El monòleg que la Jennifer Aniston encara no havia vist era el meu especial de comèdia *Nanette*. Quan s'havia estrenat a Netflix, el 19 de juny de 2018, havia causat tant enrenou que en pocs mesos m'havia convertit en el tema de conversa preferit de tota la ciutat, i amb la ciutat vull dir LA CIUTAT. Tenint en compte que fins aleshores només havia estat a Los Angeles fent escala, va ser una mica brusc, la primera vegada que vaig estar a la ciutat de veritat, haver de passar pel costat de la meva cara gegantina que omplia cartelleres i parades d'autobús[Ⓢ] mentre m'arrossegaven d'una banda a l'altra, em relacionava amb personalitats influents i tenia la mena de reunions per a les quals molts m'atarien.

Els mesos posteriors a l'estrena de *Nanette* van ser uns dels més estranys i desconcertants de la meua vida. Vaig passar d'un relatiu anonimat a una intensa visibilitat en tan poc temps que vaig patir un traumatisme espiritual. Irònicament, el caos que va seguir al meu «èxit de la nit al dia» és, en realitat, molt més divertit que el monòleg en si. Però molt. Això, però, no deu sorprendre a ningú, perquè, sobre el paper, *Nanette* és possiblement l'hora de comèdia més deliberadament depriment i sense gràcia que s'ha fet mai.

Que consti: fins ara, la Jennifer Aniston encara no m'ha vingut a trobar per dir-me que *Nanette* li ha encantat. Suposo que en podria deduir que no li va agradar gens —no seria l'única—, però em sembla que el més probable és que estigui ocupada i ni tan sols recordi haver parlat mai amb mi. Amb tot, mantinc l'esperança que un dia una dona menuda em tocarà l'espatlla i em dirà que la Jennifer Aniston

[Ⓢ] M'hauria pogut angoixar si tot plegat no hagués estat tan absolutament espantós.

vol que sàpiga que no li va semblar que *Nanette* estigués a l'altura del bombo publicitari. Seria al·lucinant.

Potser he estat vivint el somni de molta gent del món de l'espectacle, però, no em cansaré de recalcar-ho, aquest suposat somni no ha estat mai el meu. Sé que els més cíncics ho interpretaran com una falsa humilitat, però en realitat soc prou feliç d'afirmar que les ambicions que tinc són meves.[Ⓢ] Amb tot, quan em vaig colar a les files de la gent de *La La Land*, un pragmatisme contundent em va empènyer a no pensar-m'ho dues vegades. Simplement no veig el sentit de donar corda a qualsevol fantasia que, a la pràctica, només pot arribar a ser una pèrdua monumental de temps i d'energia, perquè això és l'únic que perseguir l'èxit a Hollywood podria arribar a ser per a una persona com jo, vist que la major part de la meva vida he estat una autista australiana, agènere i vaginaportant, amb una situació econòmicament precària, que no té el sistema esquelètic de les aus.[Ⓣ] Potser hauria tingut alguna possibilitat si hagués tingut només una o dues d'aquestes «peculiaritats», però no totes alhora, i encara menys amb la Cate Blanchett a la ciutat acaparant tots els papers de lesbiana malhumorada. Francament, però, el meu principal obstacle és que soc força mandrosa.

Només la confluència d'una bona sort extrema forjada per un cúmul imprevisible de circumstàncies em va empènyer a la visió perifèrica dels que tallen el bacallà a l'anomenada Ciutat d'Oripell. Hauria pogut ser una experiència transformadora si no hagués estat per un gran problema: no tenia res per presentar. Això, amb l'excepció d'un vídeo sexual filtrat estratègicament, va fer que no tingués manera de capitalitzar el meu gran moment. Això no vol dir que no

[Ⓢ] Soc una dona empoderada.

[Ⓣ] Ara, per primera vegada a la vida, tinc estabilitat financera. I soc blanca, cosa que continua sent un avantatge decisiu tant si ho reconec com si no.

tingués res més per oferir, sinó que ho havia deixat absolutament tot a l'obra que m'havia convertit en una «estrella» de la nit al dia. *Nanette* m'havia drenat i ara era una closca buida, ben bé la clofolla d'un ésser humà, i tenia la sensació que estava desaprofitant una oportunitat enorme i única. Em sentia desesperada i desemparada i l'únic que podia fer era trampolinejar d'un moment increïble a l'altre amb l'esperança de no cometre un error del qual no em podria refer. Almenys vaig aconseguir un contracte per escriure un llibre.

Per més que l'èxit de *Nanette* m'agafés completament per sorpresa, la violenta reacció adversa que va suscitar era totalment esperada.[Ⓢ] Al cap i a la fi, havia escrit un monòleg que denunciava els dos grups demogràfics més extraordinàriament susceptibles que el món ha vist mai: els homes blancs cis heterosexuais i els humoristes que es creuen superiors. La culpa és tota meva.[✍]

SABEU DE QUÈ ENS HAURÍEM DE BURLAR ARA MATEIX? DE LA NOSTRA OBSESSIÓ PER LA REPUTACIÓ. LA REPUTACIÓ. ÉS EL QUE MÉS VALOREM DE TOT. NO LA HUMANITAT: LA REPUTACIÓ. SABEU QUI PORTA LA TORXA D'AQUESTA ADULACIÓ MIOP A LA REPUTACIÓ? LES CELEBRITATS. I ELS HUMORISTES NO EN SOM IMMUNES. (NANETTE, 56:42)

Quan l'Ellen DeGeneres va ser entrevistada a *The New York Times* per promocionar l'estrena del seu especial a Netflix, *Relatable*, li van preguntar què pensava de *Nanette*, i ella va respondre que li havia «encantat». Després, però, va contradir-se una mica quan va aclarir que no el considerava

[Ⓢ] Encara que no d'aquesta magnitud.

[✍] Aquest és un acudit implícit molt enginyós sobre la culpabilització de la víctima, la qual cosa no en fa gens, de gràcia.

un monòleg. En va dir «espectacle en solitari». Quan ho vaig llegir, em vaig quedar encallada a l'expressió «en solitari». Els monologuistes gairebé sempre actuem en solitari —com ella mateixa—: quina mena de distinció és aquesta? Vaig suposar que, si es referia al fet que jo no treballava amb un equip de guionistes, aleshores sí, suposo que, a diferència del meu, el de l'Ellen no era un espectacle en solitari.[Ⓢ]

L'Ellen no va ser la primera humorista que feia aquest tipus de comentari sobre *Nanette*, però només l'assenyalo a ella perquè és «de les meves», la qual cosa, en aquests moments, considero un espai segur.[Ⓣ] Soc plenament conscient que molts humoristes m'odien i odien la meva feina i, encara que no és una situació del tot agradable, no els culpo per sentir-se tan molestos. En una cosa hi coincideixo: un monòleg d'humor que no té cap mena de gràcia no té dret de ser coronat «la nova gran revolució de la comèdia». Tot i això, no he estat jo qui l'ha coronat, o sigui que no sé què coi volen que hi faci.

En definitiva, no em sento obligada a defensar que *Nanette* és una comèdia, perquè no en trauria res, però sí que vull dedicar un moment a dirigir-me directament als americans que puguin estar llegint això: els vostres déus de la comèdia no són els meus. He sentit a parlar del vostre *Saturday Night Live* i reconec el lloc que li correspon al vostre panteó de l'humor, però, en el fons, no em diu res. Per a mi, *SNL* podria ser perfectament una empresa de transport. Bromes a part, que per començar són les que m'han ficat en tot aquest embolic, vull recalcar que l'escena de la comèdia australiana és molt, però molt diferent de la dels Estats Units, i que la meva feina no només és un reflex de qui soc com a persona, sinó que també està molt influen-

[Ⓢ] Què passa? Soc prou benèvola.

[Ⓣ] Tinc ganes que arribi el moment en què pugui haver-hi una conversa adulta i pública sobre la interseccionalitat.

ciada per la cultura i les circumstàncies del lloc on vaig aprendre el meu art.[Ⓢ]

Soc el que es podria anomenar una «humorista de festival», la qual cosa significa que soc una mena d'humorista de llarga duració. No construeixo monòlegs a còpia d'amuntegar acudits, sinó que conformo les actuacions a partir de material interconnectat i dissenyat per captar l'atenció del públic a través d'una experiència cohesionada d'una hora de duració. Que quedi clar: no penso que aquest enfocament de la comèdia sigui superior; simplement és diferent. A més, vull destacar que no me l'he inventat jo i tampoc no soc la persona que més el domina. El circuit de festivals d' Austràlia i el Regne Unit és ple d'humoristes fantàstics que any rere any creen hores de comèdia absolutament meravelloses. La qualitat i la profunditat del cabal de talents van fer que mai no hagués de fixar-me en què deien els companys dels Estats Units ni en com ho deien, perquè tenia al meu voltant genialitats més que suficients per satisfer tota la meva curiositat creativa. Estava al corrent de tots els grans èxits de la comèdia estatunidenca, per descomptat, perquè així funciona l'imperialisme cultural agressiu, però no em van inspirar mai prou per considerar-los un punt de referència rellevant per a mi.

Abans que *Nanette* saltés a la fama el 2018, jo ja comptava amb vuit monòlegs d'una hora de duració i quatre lliçons d'història de l'art adjacents a la comèdia, de manera que no crec que no haver pogut actuar al *Caroline's* de Broadway hagi estat un llast per a mi. A més, amb tanta experiència i exposició a l'art de la «comèdia d'una hora», no hauria d'estranyar a ningú que hagi estat capaç de convertir seixanta minuts de misèria abjecta en una obra summament convincent i de gran èxit. Tinc habilitats, gent, sé el que em faig, encara que no us agradi.

[Ⓢ] Bon dia tingui.

---

*LA GENT SE SENT MÉS SEGURA QUAN ELS HOMES FAN ELS
ACUDITS AGRESSIUS. ELLS SÓN ELS REIS DEL GÈNERE.
QUAN HO FAIG JO, NO SOC RES MÉS QUE UNA TRISTA
LESBIANA QUE ESGUERRA TOTA LA DIVERSIÓ. (NANETTE,
58:09)*

Encara em desconcerta la fúria absoluta amb què altres humoristes van exigir que se'm cancel·lés de la comèdia perquè vaig anar massa lluny amb els meus no-acudits. En George Carlin va dir una vegada que la feina d'un humorista és trobar el límit i ultrapassar-lo. I això és el que vaig fer. El límit que vaig trobar és la definició de la mateixa comèdia, i, vist que vaig tocar la fibra sensible de manera considerable, podria afirmar que això em converteix en una humorista excel·lent. Però no ho faré, perquè no em considero una humorista, sinó una artista dels monòlegs en viu o, com diria l'Andy Kaufman, una persona de la cançó i la dansa.

Malgrat tot, no us equivoqueu: ara mateix la comèdia no passa per un bon moment. Tots aquests ploramiques somnicaires fan bé d'amoïnar-se, però canalitzen el pànic i els retrets en la direcció equivocada. El problema no soc jo. La bruixa que busquen és el context.[Ⓢ] Els acudits ja no viuen només a la sala on s'expliquen. Per a bé o per a mal, tot el que es diu en un escenari, o a qualsevol altre lloc, es pot treure de context, la qual cosa fa que sigui gairebé impossible executar la sàtira sense enganxar-s'hi els dits. La comèdia ja no és com Las Vegas. No crec que hi hagi un sol humorista viu que no tingui almenys un acudit realment tòxic latent al seu catàleg, esperant el moment de tornar a perseguir-lo. Estic segura que algun dia em tocarà a mi. Seria impossible

[Ⓢ] Sens dubte, el context flotaria si el llencessin al riu. Com jo.

pensar que entre la gran quantitat de material que he llançat al món no hi ha cap porqueria de mal gust. Al cap i a la fi, vaig néixer ignorant i impregnada dels mateixos prejudicis que tothom.[Ⓢ]

Tanmateix, penso que potser sí que tinc un cert avantatge sobre la majoria dels humoristes, perquè el grup demogràfic predominant del meu públic principal sempre ha estat el de les lesbianes. Si a un públic de lesbianes no li agrada el teu humor, et silencia. I a les lesbianes tampoc no els cal refugiar-se a la seguretat que ofereix internet, sinó que et demanen comptes a l'acte. I no parlo d'intervencions peculiars com xiulades o esbroncs. És molt pitjor. És fred.

QUINA MENA D'HUMORISTA NO ÉS CAPAÇ DE FER RIURE LES LESBIANES? TOTS ELS HUMORISTES QUE EXISTEIXEN. HO ENTENEU? LES LESBIANES NO TENEN SENTIT DE L'HUMOR!
(NANETTE, 15:40)

Les lesbianes formen els seus subcomitès desafiants mentre ets a l'escenari i et fan callar fent espetegar els dits. A les lesbianes els encanta truncar-te els acudits en el moment culmi-

[Ⓢ] Deixeu que intenti avançar-me als esdeveniments en la mesura que pugui. A *Nanette* vaig fer servir molt el terme «home blanc heterosexual», i hauria d'haver dit «home blanc cis heterosexual». També vaig deixar anar uns quants «nois», cosa que no va estar gens bé, i vaig ser massa arrogant a l'hora de generalitzar l'experiència de les «dones». Em penedeixo de no haver estat més explícita sobre les interseccions de la raça, el gènere i la sexualitat (és a dir, el meu privilegi), i de no haver estat més coherent i més curiosa a l'hora d'emprar un llenguatge que inclogués les persones no binàries i trans. També vaig utilitzar expressions poc encertades en relació amb les malalties mentals, i ho lamento. Demano les més sinceres disculpes per qualsevol perjudici que hagi pogut causar i amb aquesta nota retiro la meva disponibilitat per presentar els Oscars els propers noranta-nou anys.

nant, arrencar el cor del teu monòleg i matar tot l'humor abans que el teu material hagi tingut ocasió de viure la seva millor vida. L'únic que pots fer és contemplar com la teva millor obra se't dessagna davant del nas mentre el públic desconstrueix una llarga llista de continguts angoi-xants que ni tan sols havies pensat que podien ser-ho. M'encantaria corroborar aquest punt fent un acudit sobre les bromes que es fan als novells, però ara ja he après que no ho he de fer. A pesar que ser vigilada pel complex de la crítica de les lesbianes pot ser molt frustrant, ara els estic profundament agraïda, perquè crec que les meves pitjors idees van ser tallades d'arrel abans que poguessin ferir de debò la meva carrera... i altres persones, per descomptat.

Molt abans de començar a escriure *Nanette* m'avorrien els humoristes emocionalment reactius que no tenen cap problema a defensar la intolerància en nom de les rialles. I per bé que sona molt lògic insistir que l'únic propòsit de la comèdia és fer riure la gent, jo diria que avui dia tenim internet, i això sí que ha acaparat el mercat dels riures sense sentit: és gratis, per sempre, i no cal ni que surtis de casa. I per què voldries sortir de casa per anar a un club de comèdia i arriscar-te a veure un monòleg d'en Louis C. K. en què es posa tot trist i parla sobre com es masturba com un feixista adolescent?[Ⓢ] Personalment diria que, si t'importa més l'efecte que provoquen les teves paraules que el seu significat, aleshores tens una visió del món imprudentment maquiavèl·lica. Els riures rarament són benignes; sovint són maliciosos. Per tant, no crec que tingui gaire importància que creguis que els teus acudits són «purs»: si et penses que al públic li interessin les teves intencions, ets idiota. Escoltaran els teus acudits «inofensius» i riuran per les seves raons nocives o, en el cas d'escoltar-me a mi, no riuran gens, perquè no descansaré fins que no mori la comèdia.

[Ⓢ] És a dir, amb molta freqüència i gens ni mica d'humanitat.

Se us podria perdonar per pensar que *Nanette* és, sobretot, una desconstrucció de la comèdia. Estaríeu equivocats, però us perdonaria, només perquè volia que penséssiu que *Nanette* és una desconstrucció de la comèdia. En realitat, però, tota la meva xerrameca era només un esquer. Un McGuffin, per dir-ho d'alguna manera. La meua intenció era enderrocar el mite del «geni» i cridar l'atenció sobre la llarga història d'abusos de poder que impregna la història de l'art occidental. Volia desinflar els egos d'artistes mitificats i no se'm va acudir res millor que fer-ho a través del monòleg còmic... Perquè aquesta indústria també és plena de nanos immadurs que lluiten en un buit per ser els millors en una cosa que interessa cada vegada a menys persones.

Si hagués de definir *Nanette*, l'anomenaria «catarsi en viu», un experiment de transmutació del trauma. No pretenia simplement explicar els meus traumes al públic: el meu objectiu era emular a la sala una sensació semblant a la del trauma, perquè volia veure si era capaç de crear una experiència d'empatia compartida en una sala plena de desconeguts. No només per a mi, sinó per a totes les persones que han anat a veure alguna vegada un monòleg i s'han sentit incòmodes amb les celebracions de les violacions, la violència, la misogínia, l'homofòbia i la transfòbia que es vomiten davant d'un micròfon arreu del món.®

Entenc, millor que la majoria, que *Nanette* «tècnicament» no és un monòleg còmic, però la qüestió és que *Nanette* no és comèdia de la mateixa manera que el monstre de Frankenstein no és humà. No vaig escriure un discurs i després vaig dir que era comèdia. Vaig agafar tot allò que sabia sobre la comèdia, ho vaig espedaçar i vaig construir un monstre

® Si la meua anticomèdia us ha provocat una certa angoixa, no dubteu a agafar la meua plantilla per alliberar-vos de la vostra presó de tristesa.

a partir del cadàver. *Nanette* no hauria funcionat si hagués estat només un espectacle que es cola en un escenari de comèdia. La gent coneix la diferència. Vaig actuar de la manera que sempre he actuat amb els monòlegs.[Ⓢ] Vaig involucrar el públic, no hi havia una quarta paret, no vaig ignorar les interrupcions i tampoc no vaig ignorar les persones que van marxar. No hi havia cap director ni cap dramaturg, només jo.

Deixeu-me assenyalar també que a *Nanette* no hi falten acudits. La primera meitat està farcida d'acudits molt bons i, cada vegada que presentava el monòleg, omplia la sala de grans riallades, sense excepció. Aquest punt és important, no només per fatxendejar, sinó perquè així és com vaig generar confiança. I necessitava que el públic confiés en mi perquè necessitava que el públic se sentís segur, i necessitava que el públic se sentís segur per poder prendre-li la seguretat i no tornar-l'hi mai més. Per què? Perquè el trauma és així.

ÉS LA MEVA FEINA. GENERO TENSÍO EN UNA SALA I DESPRÉS L'ALLEUJO AMB RIURES. I VOSALTRES DIEU: GRÀCIES! NECESSITAVA RIURE. PERÒ SOC JO, QUE US HE POSAT TENSOS! ÉS UNA RELACIÓ ABUSIVA. PER QUÈ US QUEDEU AMB MI? HO VEIEU? US ACABO DE FER RIURE AMB UN ACUDIT SOBRE LA VIOLÈNCIA DOMÈSTICA. LA COMÈDIA ÉS TERRIBLE. (NANETTE, 30:36)

Nanette va aterrar al món de la reproducció en línia enmig del moviment #metoo, que és l'únic moment en què

[Ⓢ] Excepte en les parts en què em desfogo i dic fàstics. Aquest estil es coneix com a «home arquetípic enfadat fent un monòleg», que és el que molta gent anomenaria «comèdia pura».

es pot presentar un monòleg en viu que inclou una història sobre un assalt violent seguit d'una extensa diatriba de deu minuts en què em cago en el patriarcat. Però és per això que soc una gran humorista, perquè a la comèdia, al cap i a la fi, és elemental escollir el moment oportú. Potser el monòleg no és divertit, però ningú no em pot acusar de no saber llegir una situació. Amb tot, que quedi clar: no vaig crear *Nanette* pensant en un especial a Netflix. Ni tan sols tenia un contracte en marxa quan el vam gravar. L'única raó per la qual *Nanette* es va convertir en un fenomen a Netflix és que, inadvertidament, ja s'havia convertit en un fenomen per si mateix.

ELS ARTISTES NO INVENTEN EL ZEITGEIST. HI RESPONEN.

(*NANETTE*, 45:03)

L'objectiu de *Nanette* no va ser mai catapultar-me a la cúspide de la reflexió sobre la comèdia, sinó tot el contrari. Només intentava seleccionar el meu públic, mirava de trobar el meu petit grapat de fans autèntics per poder ser qui volia ser dalt de l'escenari, sense haver de preocupar-me de fer sentir còmode un públic ampli. Amb tot, des de la primera vegada que vaig presentar *Nanette*, el meu públic no es va voler apartar, sinó que em va deixar clar que entenia el meu dolor i que l'importava. I, així, allò que em pensava que em relegaria a un racó fosc de la meva vida i la meva forma artística, es va convertir en una cosa molt més gran que jo, un fenomen cultural internacional que no només va sacsejar el món de la comèdia, sinó que va donar a la meva existència una forma que ja no reconec.

PERÒ REALMENT CREC QUE HAURIA DE DEIXAR LA COMÈDIA. HO DIC DE DEBÒ. SÉ QUE NO ÉS EL MILLOR LLOC PER ANUNCIAR UNA COSA AIXÍ, OI? ENMIG D'UN MONÒLEG CÒMIC. (NANETTE, 16:53)

Una de les coses més comentades de *Nanette* va ser que al principi vaig declarar que deixaria la comèdia. Intento no enfadar-me amb la gent que es va agafar aquesta declaració al peu de la lletra, perquè, francament, hi ha hagut moments en què he sentit el desig de deixar-ho de debò. Presentar el monòleg va ser tan extremament estressant i aclaparador que deixar-ho semblava el més sensat. Amb tot, no he tingut mai la intenció de deixar-ho de veritat.

EL MEU CURRÍCULUM ÉS UN DIBUIX D'UN PENIS I DUES PILOTES A SOTA D'UN NÚMERO DE FAX. (NANETTE, 31:53)

Dec la vida a la comèdia: m'ha donat la plataforma i el propòsit d'interrogar la meua pròpia història fent broma i desembrollar les versions immadures i a vegades tòxiques dels esdeveniments sobre els quals el meu cervell jove i traumatitzat s'havia assentat. No tinc cap dubte que sense la comèdia no hauria tingut gaire sort a la vida, i encara menys hauria pogut desenvolupar el nivell de confiança i el grau de valor que necessitava per poder «deixar-ho». Crec que el monòleg —sigui còmic o no— és una de les millors formes artístiques que hi ha. Ser capaç de posar veu a la teua pròpia ment i poder transformar-ho en una cosa que té la capacitat de canviar la manera de pensar i sentir d'una sala plena de gent desconeguda, encara que només sigui per un instant, és increïble, una cura d'humilitat. Per què ho hauria de voler deixar?

AMB LA CREACIÓ DEL MONÒLEG CÒMIC DE LA MEVA SORTIDA DE L'ARMARI, VAIG CONGELAR AQUESTA EXPERIÈNCIA EXTREMAMENT FORMATIVA EN EL MOMENT MÉS TRAUMÀTIC I EL VAIG SEGELLAR AMB ACUDITS. LA MEVA HISTÒRIA ES VA CONVERTIR EN MATERIAL, EN UNA RUTINA, I, AMB LA REPETICIÓ, AQUELLA VERSIÓ ES VA FUSIONAR AMB EL MEU RECORD REAL. EL PROBLEMA ÉS QUE LA VERSIÓ AMB ACUDITS NO ERA NI DE LLUNY PROU SOFISTICADA PER DONAR CABUDA A LES FERIDES QUE VAIG PATIR EN REALITAT. APRENS DE LA PART DE LA HISTÒRIA EN QUÈ ET CENTRES. HE D'EXPLICAR BÉ LA MEVA HISTÒRIA.
(NANETTE, 40:26)

Vaig presentar *Nanette* per última vegada al Montreal Comedy Festival i va ser una experiència veritablement inquietant. Va ser després de l'estrena de l'especial a Netflix, i tan aviat com vaig trepitjar l'escenari em vaig adonar que alguna cosa havia canviat de manera substancial. L'excitació febril que em va arribar no s'assemblava a res del que havia experimentat fins aleshores, i em va fer la sensació que podria haver fet una gira amb *Nanette* indefinidament. Sens dubte tenia un públic, però, tan bon punt la seva reputació el va precedir, *Nanette* va deixar de ser un monòleg viable. Aquesta és la complexitat de *Nanette*: no és comèdia, però tampoc no pot existir sense la comèdia. Així, doncs, quan la gent va començar a aplaudir-me les introduccions i a prendre part de les culminacions dels meus acudits, vaig veure clar que gran part del públic estava massa còmode amb la seva manera de pensar, i em vaig adonar que s'havia acabat. Mentre sortia de l'escenari entre aplaudiments entusiastes, vaig comprendre que l'havia de deixar anar.

Ara *Nanette* pertany al món.